

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091
0301 Oslo

Deres referanse
Vår referanse 2011/9086-4 561 OH
Saksbehandler Ola Hegge, tlf. 61 26 60 61

Dato 19.08.2015

Norsk Grønnkraft - søknad om konsesjon for Gipa kraftverk - uttalelse

Konklusjon

Fylkesmannen vil ikke motsette seg at det gis konsesjon for bygging av Gipa kraftverk. I en ev. konsesjon må det fastsettes vilkår for å begrense skadevirkningene ved utbyggingen.

Bakgrunn

NVE har i brev av 28.04.15 sendt en søknad fra Norsk Grønnkraft om bygging av Gipa kraftverk på høring.

Tiltaket

Kraftverket vil utnytte et fall på 270 m. Det planlegges en ca. 1 – 1,5 m høy inntaksdam i betong ved kote 980. Fra inntaket føres driftsvannet i en ca. 1520 m lang nedgravd rørgate ned til kraftstasjonen på kote 710. Det bygges midlertidig anleggsvei opp til inntaket langs/i rørgaten. Kraftstasjonen vil bli liggende i dagen og får en grunnflate på ca. 60 m². Vassdragets middelvannføring ved inntaket er oppgitt til 0,41 m³/s. Alminnelig lavvannføring oppgis til 0,0109 m³/s, mens 5-persentil sommer og vinter er oppgitt til henholdsvis 0,05 m³/sek og 0,01 m³/sek. Kraftverkets slukeevne er oppgitt til 1,24 m³/sek, og minste driftsvannføring er anslått til ca. 0,05 m³/sek. I søknaden er det foreslått sluppet en minstevannføring på 0,05 m³/sek om sommeren og 0,01 m³/sek om vinteren. Kraftverket er planlagt med en installert effekt på 2,7 MW. Midlere årlig energiproduksjon er beregnet til 5,7 GWh, hvorav 5,1 GWh er sommerkraft og 0,6 GWh er vinterkraft. Utbyggingsprisen er beregnet til 4,70 kr/kWh.

Kraftverket knyttes til eksisterende nett via en 22 kV jordkabel.

Fylkesmannens vurdering av virkningene

Botanikk

Utbyggingen vil berøre flere naturtyper, «ur og rasmark» med verdi A (nasjonal verdi), «skogsbekkekløft» med verdi C (lokal verdi), «bjørkeskog med høystauder» med verdi B (regional verdi) og «naturbeitemark» også med verdi B. I naturtypen «ur og rasmark» finnes en svakt utviklet fossesprøytsone uten spesielle arter. En utbygging vil kunne påvirke denne fossesprøytsona negativt. Utbyggingen vil også redusere verdien av bekekløfta, men denne har i utgangspunktet relativt lav verdi. Bjørkeskogen med høystauder og naturbeitemarka blir ikke negativt berørt. Det er ikke registrert spesielt fuktighetskrevede rødlistearter som blir berørt av en utbygging.

Fugl

Det er registrert vintererle langs vassdraget. I tillegg framgår det av miljøutredningen som søker har fått utarbeidet at de forventer at det også er fossefall i tilknytning til Gipa. Ved en ev. utbygging vil vannføringen i store deler av året bli vesentlig redusert, noe som må forventes å forringe elva som leveområde for disse artene. Redusert vannføring må forventes å gjøre elva mindre egnet for disse.

Fisk

Gipa har en bestand av elvelevende ørret på nedre deler av utbygd strekning. Det må forventes at fiskebestandene og bunndyrfaunaen på den planlagte utbyggingsstrekningen vil bli skadet som en følge av sterkt redusert vannføring.

Forholdet til naturmangfoldloven §§ 8-12

- Kunnskapsgrunnlaget (§ 8). Etter vår vurdering gir de samlede undersøkelser som er foretatt på den berørte strekningen en relativt god kartlegging av naturmangfoldet i det berørte området og tilgjengelig kunnskap er benyttet.
- Førre-var prinsippet (§ 9). Etter vår vurdering er tilgjengelig kunnskap i stor grad tilstrekkelig for behandling av saken med tanke på virkninger for naturmangfold.
- Samlet belastning (jf. nml § 10). Det er flere bekkekløftsystemer i Valdresregionen. Bekkekløft er en naturtype Norge har et internasjonalt ansvar for. Det foreligger nå søknad for 5 mindre kraftverk i regionen, og det eksisterer fra før kraftverk i flere bekkekløfter. Flere av de eksisterende kraftverkene har forringet meget verdifulle bekkekløftmiljøer i regionen. Vi mener hensynet til naturmangfoldlovens forvaltningsmål for naturtyper tilsier at de viktigste gjenværende bekkekløftene i regionen må skjermes mot inngrep, som f.eks. kraftutbygging. Gipa er imidlertid ikke blant de mest verdifulle bekkekløftene i regionen.
- Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver (§ 11) og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§ 12). I en ev. konsesjon er det behov for å ta inn hjemler for å pålegge utbygger å bekoste oppfølgende undersøkelser og å gjennomføre tiltak for å begrense skadevirkninger av tiltaket. Med rimelige avbøtende tiltak mener vi miljøskadene ved den omsøkte utbyggingen er begrensede.

Forholdet til vannforskriftens § 12

Den omsøkte kraftutbyggingen må forventes å ha negativ virkning på den økologiske tilstanden i vassdraget. Selv med de foreslåtte avbøtende tiltakene må det påregnes at vannforskriftens minimumsmål om god økologisk tilstand ikke vil kunne opprettholdes på den utbygde strekningen. Foreslått minstevannføring er så lav at det vil være fare for bunnfrysing og kjøving om vinteren. Fisk vil trolig være det mest følsomme kvalitetselementet. Vi mener imidlertid at ulempene for vannmiljøet ved energiproduksjon i Gipa kraftverk er begrenset sammenlignet med miljøulempene ved en rekke andre utbygginger av små kraftverk, forutsatt at det gjennomføres avbøtende tiltak.

Landskap

Utbyggingsområdet ligger i et krevende terreng og rørgate og midlertidig anleggsvei vil kunne gi en betydelig landskapsvirkning fram til det er revegetert. Ved en ev. utbygging bør det legges stor vekt på istandsetting av terrenginngrep for å dempe synligheten av landskapsinngrepene ved utbyggingen. Vi forutsetter at NVE påser at dette ivaretas på en god måte gjennom sitt tilsyn med en utbygging.

Inngrepsfrie naturområder (INON)

Den omsøkte utbyggingen vil medføre bortfall av et areal på 0,9 km² i INON sone 2.

Forurensing

Fraføring av vann fra elva på den utbygde fallstrekningen vil redusere resipientkapasiteten på strekningen. Det er imidlertid ikke lokale forurensningskilder av betydning på denne strekningen. Vi kan derfor ikke se at fraføringen av vann vil medføre vesentlig forringelse av vannkvaliteten.

Søknaden gir ikke opplysninger om støynivået utenfor kraftstasjonen. Dersom kraftverket medfører støy av betydning, vil det kunne utløse behov for behandling etter forurensingsloven.

Dersom det i anleggsperioden skal utføres arbeid som kan medføre fare for forurensing, må dette også meldes til Fylkesmannen for vurdering.

Landbruk

Rørgata vil krysse noe dyrkbart areal sør for Kjørastølen. For å sikre at arealer kan oppdyrkes må rørgata legges så dypt at arealet over kan dyrkes. Det krever en overdekning på min 1,5 m.

Da tiltaket kan berøre dyrkbare arealer, forutsetter Fylkesmannen at det blir laget en arealoppgave som viser hva slags areal (dyrka og dyrkbart) som blir omdisponert og til hvilke formål. Dette skal være grunnlag for kommunens KOSTRA-rapportering.

Samfunnssikkerhet

Fylkesmannen har ingen merknader til en ev. utbygging av Gipa kraftverk med hensyn til samfunnssikkerhet.

Oppsummering

Fylkesmannen ser ikke at en utbygging av Gipa medfører vesentlig tap av naturverdier av nasjonal eller regional verdi, og vil derfor ikke motsette seg at det gis konsesjon for etablering av kraftverket. Kraftverket vil imidlertid gi ubetydelig kraftproduksjon, og spesielt er produksjonen av vinterkraft svært lav. Kraftverket vil følgelig ha svært liten samfunnsnytte, og det er grunn til å stille spørsmål ved om nytten forsvarer de betydelige terrenginngrepene utbyggingen vil medføre. Dette er primært lokale hensyn, og vi ber NVE legge stor vekt på de vurderinger Vang og Øystre Slidre kommuner ev. fremmer. I en ev. konsesjon må det stilles følgende vilkår:

- Slipp av minstevannføring forbi inntaksdammen på 0,05 m³/sek om sommeren og 0,01 m³/sek om vinteren.
- Krav til restaurering og istandsetting etter fysiske inngrep i forbindelse med anleggsarbeider.
- Hjemmel til å pålegge utbygger å utrede og gjennomføre biotoptiltak på den strekningen som berøres av utbyggingen.
- Standard naturforvaltningsvilkår.
- Det forutsettes at omsøkt slukeevne fastsettes som maksimal tillatt slukeevne i en ev. tillatelse.

Med hilsen

Christl Kvam

Eli Blakstad
avdelingsdirektør

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift.

Kopi: Miljødirektoratet
Oppland fylkeskommune
Vang og Øystre Slidre kommuner